

Fysioterapi-jakthunder

Muskel-skjellet-lidelser - hva er det?

Åse Birkhaug
Fysioterapeut
Spesialist i allmenn-
fysioterapi mnff

Smertetilstander og irritasjons tilstander i muskel og skjelett-apparatet hos jakthunder.

Tradisjon –filosofi-fysioterapi-tiltak-behandling-tenkemåte-hva kan gjøres- hvorfor benyttes ikke fysioterapi hyppigere her.

Fysioterapi har relativt lang tradisjon i utlandet både vedrørende utdanning av fysioterapeuter og videre spesialisering innen animalfysioterapi. Der arbeider fysioterapeutene sammen med veterinærer enten i felles praksiser eller at der henvises fra veterinær til fysioterapi, slik at man har egne praksiser. Loven sier at det må være henvist fra veterinær for at man skal ha lov å behandle dyr, fysioterapeutisk. Fysioterapi-oppfølgingen, fysioterapidiagnostikk (undersøkelse-vurdering-utredning) samt fysioterapibehandling, ulike metoder, valg av metode i forhold til diagnose, lidelse og fase av lidelse, eller tilstand er en meget viktig bestanddel i forhold til det å bli frisk igjen, fra det

å være syk eller det å ha en lidelse i muskel-skjelett systemet.

Pr i dag er fysioterapi på dyr generelt lite benyttet i Norge innen veterinærmedisinen.

Vedrørende behandling av hund, etter skade, som smertebehandlingsmetode eller i forhold til rehabilitering etter skade og også som forebygging vedrørende recidiv, skadeprofylakse. Mulig at det finnes noen få tilbud enkelte steder i landet, men ikke noe organisert som meg bekjent.

Fysioterapi har til nå ikke tradisjon innen veterinærmedisinen her til lands.

Fysioterapibehandling innen fagområdet humanmedisin og innen fagområdet veterinærmedisin er ikke ulikt hverandre, både vedrørende filosofisk tilnærming til faget, samt videre praktisk håndtering vedrørende prosedyrer og prosedyrevalg. Veterinærene vil nok etter hvert begynne å se behovet for disse tjenestene, dekket av ulike faggrupper, både fysioterapeuter, kirurger og også akupunktører – homeopater. Et eventuelt samarbeid mellom veterinærer og disse faggrupper vil være formålstjenlig for pasienten, i vårt tilfelle her i dag, jakthunden. Det som i dette vil være en styrke er rask tilgang til rett behandlingsvalg avhengig av diagnose og hvilken fase av en lidelse eller hvilken tilstand man har for seg. Man er klar over at fysioterapibehandling på de fleste muskel-skjelletlidelser både kurerer og fore-

Fysioterapibehandling av engelsksetter Lyngåsens Pippi Langstrømpe, 4,5 år gammel som kommer fra Tretten, like ved Lillehammer. Åse Svendsens oppdrett. Synlig halt i funksjon, grad 2-3 (gradert 0-5 grader avhengig av halthetens omfang og intensitet), smerte lokalt i skulderen, leddsmarter og palpasjonsmarter, behandles her med laser for å redusere smerte og stimulere til normalisering av vevsaktivitet-kjemi. Tilstand ble utlært av krevende terreng i forhold til hundens treningstilstand.

bygger og gir raskere helbred enn dersom ingenting blir gjort.

Muskelskjellett-lidelser kan være akutte- subakutte eller kroniske, med en bakenforliggende diagnose, sykehistorie eller et sykdomsforløp eller utvikling av dette.

Både mennesker og dyr er skapt til å være i aktivitet, være i bevegelse, bruke kroppen.

Dette gjelder både mennesker og dyr. Jakthunder har et relativt periodevis høyt og intensivt aktivitetsnivå forbundet med jakten.

Denne pågår ikke hele året, den er kortvarig 2 gr pr år.

Jakthunder som er jevnt trent hele året, vil lettere kunne klare denne kroppslige fysiske stresspåkjenningen enn jakthunder som ikke er jevnt trent gjennom året.

Da har vi forutsatt at i hundens "gener" ligger det at denne eller disse hunderaser er ment til å skulle ha relativt høy aktivitet.

Man kan forestille seg en dose-respons tilnærming, grenseverdier for å frisk og å være syk, hva tåler det enkelte individ og vevet i forhold til sine forutsetninger som er gitt fra naturens side, jakthundens medfødte fysikk og anatomi, dvs kroppslig bygning, leddstatus, hypo eller hyperbevegelige ledd, muskulær styrke, muskulær utholdenhet, leddbånd, leddkapsler og sener. Disse faktorer vil kunne være ulike fra jakthund til jakthund.

Å være fornuftig og riktig trent før jakturen vil være god forebygging vedrørende å forhindre skadefrekvens hos jakthundene.

Skadefrekvens jakthunder-muskelskjellettidelser:

Generelle betraktninger.

Dersom man går ut fra at hver enkelt jakthund har sine egne forutsetninger for aktivitet eller det å ta imot aktivitet i den hundekroppen, uavhengig av om der er fullstendig funksjonsfrisk fysikk eller om der er en gammel skade eller en svakhet fra før ett sted, vil dose-respons tankemåten være av avgjørende betydning for om hunden reagerer med å utvikle sykdom eller ikke.

Dersom tilført dose aktivitet, er for stor iforhold til hva det individets vev tåler vil dette gi respons i form av sykdomsutvikling, patologi.

Trening jevnt og langsiktig er forebyggende mtp at slike ting ikke skal skje.

Muskelskjellettidelser kan ha akutt, subakutt eller kronisk fase og forløp vil kunne være akutt tilstand, subakutt tilstand eller kronisk tilstand.

Akutt forløp ser en ofte som følge av direkte påført traume, fall, utfor skrent, stup, sitte fast, vridninger eller for stor aktivitet påført vev på kort tid.

Gamle skader eller noenlunde balanserte muskelskjelett-tilstander vil kunne reaktiveres og blusse opp i en jakttrainingssituasjon eller i en jaktsituasjon.

Når vevets tålegrense er provosert og man får en jakthund med en patologisk tilstand i muskelskjelett-apparatet, må diagnose og rett diagnose stilles.

Etter dette må man velge tiltak, hva skal til for at denne lidelsen balanseres og nullstilles igjen slik at hunden igjen kan gjenoppta sitt normale funksjonsnivå.

Kombinert med ulike behandlingsvalg krever de fleste av muskelskjelettlidelsene – lavere aktivitet og ro, eller roligere aktivitet. Det blir da viktig at eier som jakthund blir samstemt i forhold til dette også i forhold til et tidsaspekt.

Ikke alle tilstander og lidelser er bra igjen til dagen etter.

Man må gjerne kombinere antiinflammatoriske eller smertedempende midler sammen med fysioterapi for å få normalisert vevskvaliteter og også den kjemiendring samt smerteimpuls eller smertereceptoraktivitet man får i skadet vev eller ser i patologiske vevstilstander referert til muskel-skjelett-lidelser, som er en samlebetegnelse for mange ulike diagnoser og tilstander, dvs lidelser i muskel og skjelett-apparatet.

Fysioterapi eller anvendt fysioterapi er å treffe rett behandlingsvalg etter at man har stillt en diagnose eller en funksjonsdiagnose for med den målsetting for øye å balansere og nullstille tilstanden slik at funksjonsfriskhet, aktivitet, smertereduskjon eller terminering av smerte inntreffer og jakthunden igjen er klar til nye turer og nye jakttreninger og selvfølgelig til selve jakten.

Metodevalg fysioterapi i behandlingsøymed.

Ulike metodevalg vil benyttes i forhold til hvilken tilstand man har for seg, hvilken diagnose og hvilken fase av lidelsen tilstanden er i. Jeg går ikke inn spesifikt på ulike diagnoser her i denne artikkelen, jeg nevner kun kort hvilke ulike behandlingsmetoder eller alternativ som finnes i relasjon til å behandle patologisk tilstander i muskel-skjelett-apparatet, utviklet muskel-skjelett-lidelse.

Smertebehandlingsmetoder og inflammasjonsdempere, senere vevsstimulering for å øke vaskularisering i vevet og stimulere til

vevsnormering vedrørende vevssammenstilling og vevskjemi.

Ulike appliserbare smertebehandlingsmetoder er is, varme, laserbehandling (se foto av engelsk-setter Pippi Langstrømpe- og engelsk setter Ronja Røverdatter – laser ble benyttet for reaktiv smertetilstand i skulder etter for lang tur i ulendt terreng, -dose –respons= utvikling patologi – myose-tendinose-myalgia). Man har ultralyd, kortbølge, tens-transcutan nerve stimulering, interferens, al-tens-acupunktuelle tens, -transcutan nerve stimulering, massasje, vibrasjon ossilering. Taping, aktivitetsbegrensning, restriksjon i forhold til aktivitet, event andre og strengere tiltak dersom diagnosen og tilstanden krever dette.

Fysioterapeut Åse Birkhaug, spes allmenn, om meg selv.

Jeg driver i dag et firma som heter Equine og Animal Fysioterapi, jeg heter Åse Birkhaug, er fysioterapeut og spesialist i allmennfysioterapi, har egen fysioterapipraksis på mennesker, studerer på universitetet deltid, helsefag hovedfag fysioterapivitenkap.

Fysioterapipraksis hunder er ambulant, jeg rykker ut i forhold til de oppdrag jeg får. Fysioterapi på mennesker har jeg drevet med i 18 år, fysioterapi på dyr ble oppstartet juli 2000.

Samarbeidet med veterinærer direkte i begynnelsen, men grunnet problemer med tid eller å strekke til i forhold til alt jeg holder på med valgte jeg å ha ambulant fysioterapipraksis på dyr, hund og hest.

Samarbeidet med veterinærer varte fra september 2000 tom 31 12 2000.

De fleste dyr som ble henvist til meg var hunder som hadde smerter eller var skadd eller etter operasjoner.

Slik at problemstillingene var å dempe eller

Fysioterapibehandling av engelsk setter Ronja Røverdatter, 6,5 år gammel som kommer fra Førde, oppdretter herr og fru Dr. J.Grimeland, Runnen, Førde, mor Susy, far Rampeskarrets Kompis.

nullstille smerte, gjenoppta funksjon, rehabiliteringsfase, opptrening i riktig dosert mengde for å nå målsettingen, funksjonsfriskhet igjen. Flere hunder var tjenestehunder, redningshunder slik at man fort så viktigheten av å få hunden tilbake til arbeid. Det samme vil gjelde for jakthunder, det vil være viktig å få dem raskt tilbake til arbeid og til jakten som er den jobben disse hundene skal gjøre i livet sitt.

Femund

jakt
og fuglehundskole

Glofåkvangen - 2448 Sømådalen

- INSTRUKSJON
- TRENING PÅ ERSTATNINGSFUGL
- OPPSTALLING
- HUNDER FOR DRESSUR

- KONDISJONSTRENING
- TRENING PÅ RYPER I FJELLET
- APPORT
- TRENING PÅ RO I FLUKT

KURSER 2001:
Ta kontakt for nærmere opplysninger.

tlf./fax:
62 45 99 60
mob. 958 20 330

Ønsker du en saueren hund ?

Vi starter opp med EI-dressur for hunder på sau i slutten av mai måned 2001. Nytt i år; 30 dekar fordelt på 2 separate hegn med til sammen 30 sauer. Ca.10 min.reisetid sydover fra rundkjøring på Ryen i Oslo.

- * Godkjente instruktører NJFF
- * Rimelige priser
- * Kort reisetid.

Info./påmelding tlf.22 61 30 58(kveld) eller 91 81 28 54

Velkommen !

www.nordstrandjff.com

HUSK!

Har du stoff til artikler, brev og innlegg, bilder eller annet av interesse for Fuglehundens lesere?

Alle bidrag som blir sendt inn til FHs redaksjon blir godt tatt imot!

Adressen er:

FUGLEHUNDEN

Holmenkollveien 85,
0784 Oslo
eller
fax 22 14 31 46.

e-mail:
sigmundvigsnes@senswave.com